

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
Editura Tipografică MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 -ISSN-L 2734 - 6889

Revoluția Română de la 1848 a început la Cluj. Istoria plăcii memoriale din Mănăstur!

Dr. Ionuț ȚENE¹

Foarte interesante și întortochiate sunt căile istoriei. În manualele școlare și cărțile de istorie generală se prezintă debutul revoluției române de la 1848, odată cu mitingul protestatarilor moldoveni de la hotelul „Petesburg” din seara zilei de 28 martie 1848. Petiția-proclamațiune cuprindea 35 de puncte și a fost redactată, de către Vasile Alecsandri, la o întrunire a tinerilor revoluționari moldoveni care a avut loc la hotelul Petersburg din Iași, cu știrea domnitorului Mihail Sturza. Simțind pericolul unei mișcări și în Moldova, sub influența celor de afară, domnitorul însuși le-a cerut petiția. Cu toate că memoriul lor nu cuprindea decât reforme moderate, mai mult de ordin administrativ și cultural, în conformitate cu Regulamentul Organic, domnitorul l-a folosit bineînțeles ca pretext pentru arestarea capilor mișcării. Însă, revoluția română din Muntenia a început pe 9 iunie 1848, ca urmare a adunării de la Islaz, care

Dr. Ionuț Țene

a ales un guvern provizoriu revoluționar. În Transilvania s-a încetățenit ideea că revoluția română din principat a început la Blaj. La 18/30 aprilie 1848, în Duminica Tomii, a avut loc, la Blaj, o prima adunare a romanilor transilvaneni, în cadrul căreia s-a hotărât organizarea, în luna mai a aceluiași an, a unei Mari Adunări Naționale.

Paradoxal, realitatea istorică e cu totul alta. Revoluția română de la 1848 din Ardeal, Muntenia sau Moldova a izbucnit pe actuala rază a municipiului Cluj-Napoca, în cartierul, pe atunci, satul Mănăstur. Întâlnirea din casa parohială a Bisericii greco-catolice de la Cluj-Mănăstur, din noaptea de 27 spre 28 martie 1848 (stil vechi), a tinerilor revoluționari români: Ioan Buteanu, Florian Micaș (avocat în Cluj), Ioan Suci, Iosif Hodoș, Oprea Moroianu (canceliști la guvernul Transilvaniei, în Cluj), Alexandru Btrâneau, și Alexandru Papiu Ilarian, a dus la redactarea primului proiect de program cunoscut al Revoluției Române. Majoritatea punctelor stabilite în acest proiect au fost incluse în Petiția națiunii române, adoptată pe „Câmpul Libertății” de la Blaj din 3/15 Mai 1848 și apoi înaintată Dietei Transilvane. Printre altele se cerea drepturi politice pentru români, recunoașterea bisericii ortodoxe ca religie receptă, egalitate în fața legii, plata impozitelor de către toți cetățenii, folosirea limbii române în administrație, școală românească de stat și confesională, desființarea rangurilor nobiliare, libertatea presei și emanciparea țăranilor români de sub stăpânirea grofilor. Pe 23 martie 1848 partida conservatoare maghiară din Cluj, împreună cu cea liberală, cereau unirea Transilvaniei cu Ungaria, iar în luna aprilie dieta din oraș declară starea de asediu.

La o lună de la întâlnirea din cartierul Mănăstur, în noaptea de 26 spre 27 aprilie, fruntașul revoluționar român Florian Micaș este arestat în Cluj. O parte din tinerii întruniți la casa parohială au fost arestați de nobili, alții care au devenit tribuni ai lui Avram Iancu fiind executați: vezi cazul lui Alexandru Bătrâneau. Transportat la Târgu Mureș și întemnițat acolo, fiind eliberat numai în septembrie 1848. În timp ce a fost închis, revoluționarii maghiari au distrus casa și avutul părinților săi, care s-au refugiat la Abrud, județul Alba. La a doua Adunare Națională de la Blaj, din 3/15 mai 1848, românii au cerut eliberarea lui Florian Micaș, dar autoritățile maghiare au refuzat să o facă. Cu toate acestea, el a fost ales în timpul acestei

¹ Ionuț Țene, articol apărut în *Luceafărul* / 28 mart. 2023

adunări membru în Comitetul Național Român. A fost eliberat din închisoare abia în luna septembrie, la presiunea cererilor făcute de români în cea de-a treia adunare națională. Eliberat din închisoare, a mers direct la Blaj la a treia adunare națională a românilor, unde a fost ales membru în Comitetul de Pacificație. Ajuns prefect al Legiunii Clujului, nu a putut face prea multe împotriva armatei maghiare conduse de generalul Bem. S-a refugiat în Bucovina, unde și-a câștigat traiul ca funcționar și institutor. După terminarea revoluției pașoptiste din Transilvania, s-a întors din refugiu și a primit un post de funcționar în districtul Năsăud, în 1860, după ce o vreme a trăit în mari greutăți materiale. A reușit să răscumpere proprietatea părinților săi din Jucu de Jos și a instituit o fundație cu scopul înființării unei școli de agronomie pentru români. A murit în anul 1876 la Bistrița.

Pe casa parohială din cartierul Cluj-Mănăștur a fost dezvelită în data de 14 mai 1998, o placă memorială de marmură cu litere de bronz care a trecut recent printr-un proces de cosmetizare, motiv pentru care a și fost resfințită cu această ocazie în data de 14 martie 2019. Inițiativa realizării și amplasării plăcii memoriale în 1998 au avut-o istoricii clujeni Gelu Neamțu și Vasile Lechințan, cu sprijinul istoricului Ioan Silviu Nistor. Placa a fost sfințită în 14 mai 1998 de către un sobor de preoți de la Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, cu participarea primarului de atunci Gheorghe Funar. Este interesant cum prima manifestare a revoluției române de la 1848 s-a desfășurat la o casă parohială românească din Cluj-Mănăștur. Tinerii revoluționari ardeleni influențați de izbucnirea revoluției din Paris și Viena s-au mobilizat înaintea colegilor lor din Moldova și Muntenia. Întrunirea acestor tineri revoluționari ardeleni de la casa parohială din Mănăștur, atunci sat românesc de lângă Cluj, a creionat platforma ideologică a revoluției române de la 1848, integrând-o în spiritul european de libertate al epocii. Pe lângă cereri naționale și de libertate socială și națională, revoluționarii români ardeleni au solicitat înființarea unei universități românești la Cluj, care a devenit, apoi, testamentul lui Avram Iancu în 1852. Istoricii col. Vasile Tutula și dr. Mircea Gheorghe Abrudan au subliniat public și prin articole publicate în ultimii ani biografiile excepționale ale tinerilor revoluționari în frunte cu Florian Micaș, care au devenit tribuni și prefecți ai legiunilor lui Avram Iancu. În petiția lor de atunci au solicitat o universitate în limba română. Deci, manualele și cărțile de istorie trebuie să se schimbe și să menționeze că Revoluția Română de la 1848 a început la Cluj. De cinci ani de zile Mitropolia Clujului, Societatea "Avram Iancu", cu sprijinul municipalității, organizează un ceremonial religios și istoric de omagiere a luptei acestor tineri pentru democrație, drepturi sociale și libertate în Europa, la casa parohială din cartierul Mănăștur, care aparține acum de parohia ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului”. An de an, datorită acestei comemorări., a intrat deja în conștiința opiniei publice adevărul istoric că revoluția română de la 1848 a început la Cluj-Napoca.